

LEKKER
LEZEN!

Voorpublicatie

Muchos *mojitos*

Emma, Louise en Sophie zijn zussen en hebben veel gemeen. Als de schrijfster Emma van haar pas overleden man Paul twee tickets naar Cuba ontvangt, die hij vlak voor zijn dood gepost moet hebben, is ze verrast en geroerd. Ze besluit Sophie mee te nemen in zijn plaats. Op Cuba ontmoet Emma de Che Guevara-lookalike Felipe. Bedwelmd door salsamuziek, rumcocktails en zwoele tropische nachten probeert Emma de nare tijd achter zich te laten, niet beseffend dat Sophie gebukt gaat onder een groot geheim. En al helemaal niet wetend waar die ene kus met Felipe in Havana allemaal toe kan leiden...

Zes dagen later stond Emma in een lange rij mensen die zich verdrongen om op het vliegveld José Martí, Havana, door de visumcontrole te komen.

Sophie had haar hoofd diep begraven in een reisgids.

"Het kost ons minstens een uur vertraging om hierdoorheen te komen," zei ze terwijl ze ontdaan haar krullen schudde.

Emma snapte dat ook wel zonder dat een reisgids het haar vertelde. Er waren twintig loketten en alle rijen waren even lang. Pas toen ze zelf de balie naderde, begreep ze waarom het zo lang duurde om de controle te passeren.

Een robuuste vrouw gekleed in een shirt met korte mouwen en een tentachtige rok werd gevraagd haar bril af te zetten, zodat de beambte zeker wist dat zij inderdaad dezelfde was als degene op de foto in haar paspoort. De controleur schudde zijn hoofd en staarde zonder een woord te zeggen vijf minuten naar zijn computerscherm. Uiteindelijk overhandigde hij de vrouw haar paspoort weer en gaf haar bruusk te verstaan dat ze niet door mocht lopen, maar opzij moest stappen. De volgende reiziger was een jonge man met een geschoren schedel en een rugzak over zijn schouder. Hem viel dezelfde behandeling ten deel, voordat hem werd gezegd dat ook hij naar opzij moest. Het werd al snel duidelijk dat in Havana niet de procedures werden gevolgd die op een vliegveld gebruikelijk waren. Heel even maakte Emma zich zorgen dat ze er niet door zouden komen.

"Hier staat dat we ervan uit kunnen gaan dat we nog wel een

uurtje moeten wachten voordat onze bagage van de band komt," zei Sophie, en ze keek even op van haar reisgids. De volgende twee reizigers moesten de controleur eerst betalen voordat ze met een stempel in hun paspoort Havana in mochten.

Emma keek omlaag naar haar opgezette enkels; die raakten op lange vluchten meestal gezwollen. De stress die het opleverde om de nukken van de veiligheidsmedewerkers gade te slaan hielp ook al niet. Was Paul maar bij haar geweest; hij bleef

altijd zo kalm in moeilijke situaties.

"Jij bent aan de beurt, Em," fluisterde Sophie in Emma's oor.

Emma verbaasde zich er niet over dat wanneer het moment daar was om een zenuwslopende situatie tegemoet te treden, Sophie het altijd aan haar oudere zus overliet om de eerste stap te zetten. De paspoortcontroleur zat onderuitgezakt achter het raampje van het houten hokje dat hem scheidde van de massa reizigers. Hij droeg een kaki uniform dat eruitzag alsof het stamde uit de tijd dat de Russen de staat hadden gesteund. Hij tuurde over de rand van zijn metalen bril en pakte Emma's paspoort aan door de gleuf in het loket. Hij wierp haar een blik toe en richtte die vervolgens weer op de pasfoto. Al had hij nog zo zijn best gedaan, langzamer had hij niet te werk kunnen gaan. Hij controleerde het toeristenvissum nog eens en zette een paar krabbels op een pagina, waarna hij nogmaals naar de foto keek voordat hij op de zoemer drukte die de deur opende tussen haar en Cuba.

Aan de andere kant lagen overal dozen en koffers verspreid. Het zag er niet naar uit dat de bagage volgens enig systeem werd binnengebracht en geen van de twee lange bagagebanden draaide. Je vluchtnummer hielp je ook al niet. Aangezien het haar een uur en een kwartier had gekost om door de paspoortcontrole te komen, nam Emma maar aan dat haar koffer vast wel ergens moest zijn.

"Ik wil douchen, en snel ook," mompelde Sophie toen ze door de paspoortcontrole gestruikelde kwam.

Het was minstens dertig graden. Er was geen airco, en zelfs nadat ze hun bagage hadden gevonden moesten ze weer in de rij gaan staan om door de douane te komen, die al net zo erg was als de rij bij de paspoortcontrole. Emma had er geen zicht op wat er precies met de bagage gebeurde, maar die werd door een of ander apparaat gehaald, terwijl alle passagiers scherp werden bestudeerd voordat ze een voor een de aankomsthal werden binnengelaten. Van tijd tot tijd werd er een passagier met zijn koffers uit de rommelige rij weggeleid naar een aparte kamer. Later kwam ze erachter dat de vliegveldpolitie zichzelf graag bediende uit de inhoud van koffers die hun mede-Cubanen mee terug namen. Het was allemaal behoorlijk zenuwslopend, en Emma was blij dat Sophie werd afgeleid door de zweetplekken onder haar armen en niet in de gaten had hoeveel dit gedoe weg had van *Midnight Express*.

Er was Emma verzekerd dat de touroperator vervoer zou hebben geregeld en in de aankomsthal op hen zou wachten, maar haar eerste indrukken van Cuba waren dat alles hier heel anders ging dan op andere plaatsen waar ze was geweest, en ze maakte zich zorgen.

Maar dat was nergens voor nodig, want tegen een pilaar geleund, met een bordje in zijn hand waarop in amper leesbare letters Owens 2x vermeld was, stond een man met dromerige latino-trekken. Hij droeg een wit overhemd met korte mouwen en een donkere zonnebril. Zijn krullende haar zat in de war. Hij was slank

en sportief, en zag er bepaald niet uit alsof hij de hele dag achter het stuur zat.

"Die moeten we hebben," zei Sophie, haar zus aanstotend. "Wat een lekker ding. Net Che Guevara!"

Beladen met bagage liepen ze op hem af. Hij torede een heel stuk boven de Ierse vrouwen uit.

"Havana Tours?" vroeg Emma met een vreemdsoortig Spaans accent waarvan ze hoopte dat hij haar daardoor beter zou begrijpen. "Señoras. Owens?"

"Sí," grijnsde Emma, in de hoop dat haar zevendaagse speedcursus *Spaans spreek je zo* die je gratis bij een krantenabonnement kreeg zou volstaan om haar door de vakantie heen te helpen.

De chauffeur nam hun koffers aan en maakte een gebaar in de richting van de parkeerplaats.

"Sol Melia Hotel?" vroeg hij met een fluwelige stem. "Ik ben jullie chauffeur."

"Sí. In Varadero," zei Emma toen de chauffeur het portier van de Renault dichtdeed nadat ze waren ingestapt.

De grepen waren van het autoportier verwijderd. Misschien waren ze kapotgegaan en vervolgens niet vervangen. Emma had al voordat ze voet op Cubaanse bodem zette gelezen dat Cubanen niet aan reserveonderdelen voor auto's konden komen. Ze had ook gelezen dat ze geen winkels hadden waar de plaatselijke bewoners basale toiletbenodigdheden konden kopen. Dus zat, zoals internet had geadviseerd, haar koffer bomvol met stukken zeep, miniflesjes shampoo en doosjes tampons. Ze had gelezen dat Cubaanse vrouwen dolblij waren met doosjes tampons, omdat die op het hele eiland nergens te krijgen waren. Voor alle zekerheid had Emma dus maar twaalf doosjes ingepakt, al wist ze niet zeker of ze die ook zou durven uitdelen.

Langs de weg stonden hordes mensen, voornamelijk vrouwen.

"Waar zouden die nou op wachten?" fluisterde Emma Sophie in haar oor.

"Ze wachten op de bus," liet de chauffeur hun in vloeiend Engels weten.

Emma vond zijn accent heerlijk klinken. Met zijn krachtige latino-trekken zou hij een mooi personage zijn voor een roman, bedacht ze. Voor het eerst in maanden voelde ze iets van inspiratie.

Ze waren nu tien minuten onderweg, en tot dusver hadden ze alleen twee grote flatgebouwen, rijen groene bomen en hekken met prikkeldraad erop gezien. De gebouwen hadden ooit goed in de verf gezeten, maar zagen er nu haveloos uit, afgebladderd en met natte kleren aan geïmproviseerde waslijnen. Hongerige honden trippelden van het ene gebouw naar het andere, en in de berm van de stoffige autoweg speelden kinderen op blote voeten met zelfgemaakte ballen en stokken. Het verraste Emma hoe gelukkig ze eruitzagen in deze afgrijselijke omgeving, en ze vroeg zich af hoelang haar zoon Finn het hier zou uithouden zonder zijn PlayStation en fiets.

Ze reden langs een paar fabrieken en iets wat ooit een ziekenhuis

est zijn geweest. Mensen in uniform stroomden door de hekken eedstaande bussen in.

arna veranderde het landschap, maar er was nog steeds weinig keer op de halfgeplaveide straten. De autowegen leken meer op de onverharde paden bezaaid met kuilen. Opeens werden ze ehaald door een Chevrolet uit de jaren vijftig die eruitzag alsof met kogels was doorzeefd.

oet je die auto zien!" riep Emma uit.

ooie wagen?" De chauffeur glimlachte in zijn achteruitkijkspiegel. ma lachte.

elang duurt het om in Varadero te komen?" vroeg Sophie wijl ze heen en weer schoof over de plakkerige warme achter- ik, die voor steeds meer ongemak zorgde.

s het meezit een uur of twee!"

schrokken keek Sophie haar zus aan. "Wist jij dat het zo ver g was?"

ma haalde haar schouders op. "Ik heb je op het vliegveld de beschrijving gegeven."

ophie begon in haar tas te rommelen en diepte hem op.

ie uur! 'De transfertijd is bijna drie uur,' staat hier!" Ze slaakte een ht terwijl ze de papieren weer in de dunne witte envelop stak.

in moeten we maar proberen de moed erin te houden," zei Emma.

at betekent *Hasta la victoria siempre*?" luidde Sophies volgende

ag toen ze een groot reclamebord in de berm passeerden

rop Che Guevara stond afgebeeld.

ma keek in de richting van Sophies wijzende vinder. "*Hasta* bete- it 'totdat', *siempre* betekent 'altijd' en *la victoria* is volgens mij overwinning."

chauffeur knikte in zijn achteruitkijkspiegel.

ophie leek hier tevreden mee en verdiepte zich weer in haar igids.

men jullie uit Engeland?" vroeg de chauffeur.

t Ierland," antwoordde Emma.

ie had ook Ierse voorouders," zei de chauffeur, en hij glimlachte

te spiegel naar Emma. "Zijn vader heette Ernesto Guevara

ich. Na de revolutie heeft Che Ierland bezocht."

ma was onder de indruk van wat de man allemaal wist en het

l haar op dat hij heel goed Engels sprak.

ben een groot fan van *The Motorcycle Diaries*; die heb ik als ier gelezen."

erscheen een brede glimlach op het gezicht van de chauffeur.

e vond ik ook heel mooi om te lezen."

ma leunde achterover en liet zich meevoeren langs de rokerige

rieken en olie-installaties die verspreid stonden op het strand

s van hen. De zon zakte naar de horizon en het uitzicht

anderde. Genietend van de vredige rust zag ze een weelderig

en landschap voorbijtrekken.

sloot haar ogen en probeerde zich voor te stellen hoe ze zich

oeld zou hebben als Paul nu naast haar had gezeten in plaats

i Sophie. Dat zou zeker een heel ander gevoel zijn geweest;

hij zou haar alles vertellen over het avontuur dat voor hen lag en zou alles hebben gelezen wat er over het eiland te weten viel.

Hij zou de leiding hebben genomen, maar in plaats daarvan moest zij zich nu bekommeren om Sophie. Haar jongste zus had er een handje van om in elke situatie te doen alsof ze volkomen hulpeloos

was. Zelfs toen ze nog kinderen waren was zij altijd de eerste die na het eten aanbood om de tafel af te ruimen – het makkelijkste

klusje – zodat haar oudere zussen de veel vervelender afwas

moesten doen. Als Emma of Louise protesteerde, kregen ze een

uitbrander van hun moeder omdat zij niet als eersten vrijwillig een

handje toestaken en vond ze dat ze nog een voorbeeld aan haar

konden nemen. Soms werd Sophie van alle klusjes vrijgesteld alleen

maar door zich daar als eerste voor aan te bieden, en Emma vergaf

het haar keer op keer, omdat ze sinds haar kleine zusje geboren

was altijd moedergevoelens voor haar had gekoesterd. Toen Louise

geboren werd was Emma gekwetst en jaloeers geweest, want het

kersverse speelkameraadje dat haar beloofd was bleek een

lastpost, en de aandacht die Emma als enig kind altijd had gekregen

moest ze nu ineens met haar delen. Maar toen Sophie ter wereld

kwam, was Emma dolblij; ze was een prachtige vervanging voor de

babypoppen waar Emma niet langer mee speelde.

Voor Louise betekende het nieuwe kind een ramp; ze had Emma en

haar moeder eerst helemaal voor zichzelf gehad en nu moest ze

hen delen. Voor geen van hen zou het leven ooit nog hetzelfde zijn.

"Matanzas heet het hier," zei Sophie toen ze een bord aan de kant

van de weg passeerden.

De laatste zonnestralen waren verdwenen. Toen ze zagen dat er

nergens straatverlichting brandde, werd hun duidelijk hoe groot de

armoede op Cuba was, want dit was een grote plaats – in Cubaanse

termen een stad. Dit was een derdewereldland, waar de mensen zo

veel moesten ontberen dat je je het als West-Europeaan haast niet

kon voorstellen.

Nog een half uur achter in de taxi, in combinatie met de lange

vlucht van Dublin via Parijs, begon zijn tol te eisen.

"We komen nu in de buurt. Dit is Varadero," zei de chauffeur toen

de verre lichtjes van hotels in zicht kwamen. De lange, rechte weg

die langs Varadero Beach liep werd hier omzoomd door straatlan-

taarns.

Sophie kwam overeind en rechtte haar rug. "Ik rammel van de

honger. Hopelijk is het hier wat!"

De chauffeur sloeg van de lange rechte weg af een oprit in, die aan

weerskanten werd geflankeerd door weelderige struiken.

Die voerde naar de ingang van een luxe hotel. Schijnwerpers

verlichtten het tropische groen en Emma vroeg zich af of de

elektriciteit niet beter besteed zou zijn aan de straten van

Matanzas. De chauffeur stuurde naar een fontein met een beeld in

het midden dat veel weg had van Botticelli's *Venus*, waarnaast een

bord stond met de tekst Hotel Sol Melia.

"Zo, dit is beter," zei Sophie toen de auto abrupt tot stilstand kwam

en de chauffeur erop stond om het portier voor hen open te maken.

"Heb jij kleingeld voor een fooi?" fluisterde Emma.

"Deze transfer is al betaald," zei Sophie met een zwiep van haar krullen, en ze stapte de auto uit, met een glimlach naar de toeschietende chauffeur.

Een portier in een bordeauxrood uniform compleet met koperkleurige accenten kwam aanlopen om zich over de bagage van de dames te ontfermen.

"*Benvenuto a Varadero!*" riep hij met een brede glimlach uit.

Vanuit de verte dreven salsaklanken uit de hotelbar naar hen toe.

"Hoor je dat?" vroeg Emma, een tikkeltje ademloos.

"Door het geknor van mijn maag hoor ik niet veel anders. Ik mag hopen dat de eetzaal open is!" bromde Sophie.

Emma wendde zich tot de chauffeur. Ze zag zijn ogen nu voor het eerst zonder zonnebril. Die waren licht- en niet donkerbruin, zoals ze had verwacht, en er viel iets van een glimlach in te bespeuren.

"Ik hoop dat u een fijne vakantie hebt, *señora* Owens."

"*Gracias*," antwoordde Emma.

Hij stapte weer in de taxi en keek haar voordat hij wegreed

glimlachend aan. Zijn hazelnootbruine ogen twinkelden, en op dat moment hoopte ze dat ze deze man niet voor het laatst had gezien.

"Wauw!" riep Sophie uit toen ze de lange, zware gordijnen in hun suite openschoof.

"Caribisch blauw water, een wit zandstrand... Daar is iemand aan het zeilen, moet je kijken!"

Emma bracht haar hand omhoog om haar ogen af te schermen tegen het verblindende zonlicht, kwam toen overeind in haar bed en wierp een blik over de balustrade van hun veranda. Door het donkere blauw van de zee liep een baan turquoise en kleine witte golfjes rolden zachtjes het strand op.

"Geen wolkje aan de lucht!" constateerde Emma.

"Dit is kennelijk een van de beste kamers van het hotel," zei Sophie, die de deur openmaakte en het balkon op liep.

Emma voelde een steek in haar borst. Als ze met Paul samen was geweest, was dit volmaakt geweest, bedacht ze verdrietig.

"Zin om beneden te gaan ontbijten?" vroeg Sophie toen ze de kamer weer binnenkwam. "Ik sterf van de honger."

"Oké. Al heb ik niet veel trek."

"Doe onder je kleren je bikini aan. Ik wil nog even wat zon pakken voordat het te warm wordt."

Sophie kleedde zich snel aan en wachtte ongeduldig tot haar zus klaar was.

Emma gooide haar handdoek, boek en iPod in haar roze gestreepte strandtas.

Het pad naar het buffet werd beschut door hoog optorende palmen. Emma's oog viel op een stelletje dat een paar meter voor hen uit romantisch hand in hand liep. Onwillekeurig moest ze aan Paul denken en ze stelde zich voor hoe het zou zijn als zij samen naar het ontbijt waren gelopen. Maar bij nader inzien hadden zij nooit elkaars hand vastgehouden; dat was niets voor Paul en

Emma. Toen ze dat beseftte, voelde ze zich nog ellendiger, en ze maakte zichzelf verwijten over al die vakanties die Paul en zij samen hadden gevierd zonder ooit hand in hand te lopen, terwijl ze dat wel hadden moeten doen.

"Kijk nou eens!" riep Sophie uit toen ze de ruim opgezette eetzaal binnenkwamen.

Tropisch fruit sierde de arrangementen in het midden van de tafels en op grote schotels lagen alle mogelijke heerlijkheden voor het ontbijt uitgestald. Er waren allerlei soorten koud vlees, Franse broodjes en heerlijke baksels, en een stukje verderop bedienden twee chefs degenen die liever een warm ontbijt en pannenkoeken aten.

"Ik geloof niet dat ik ooit zo veel eten bij elkaar heb gezien," merkte Emma op.

Voordat ze hiernaartoe waren gekomen had ze gelezen dat Cubanen met distributiebonnen werkten en zich qua voedsel aan regels moesten houden. Maar aan de uitstalling voor haar te zien pakten ze voor toeristen flink uit. Met een bezwaard hart pakte ze een koffiebroodje, een schaalje fruit en een kop koffie, waarna ze aan de met een linnen tafelkleed gedekte tafel ging zitten.

Sophie kwam aan met een dienblad met meer eten erop dan ze tijdens één maaltijd naar binnen zou kunnen werken.

"Ben je van plan dat allemaal op te eten?" vroeg Emma.

Sophie haalde haar schouders op. "Ik wil van alles wat proberen, zodat ik morgenochtend weet wat ik moet nemen."

Emma begon aan haar tropisch fruit, terwijl Sophie korte, snelle hapjes nam van de keur aan gerechten op de bordjes die voor haar neus stonden.

"Ze hebben hier een wellnesscentrum. Heb je zin in een massage?" vroeg Sophie.

Emma schudde haar hoofd. "Ik ben een beetje moe. Ik denk dat ik me vandaag maar rustig hou."

Sophie knikte. "Oké. Heb je nog goede boeken meegenomen?"

"Ik lees nu een boek van Hemingway, maar volgens mij is dat niks voor jou."

Sophie stak een stukje pannenkoek waar de ahornsiroop vanaf droop in haar mond en trok toen Emma even niet keek een gezicht. Haar zus wist het nog steeds voor elkaar te krijgen dat ze zich net zo voelde als een kind van zes!

"Ik heb genoeg gehad," zei Sophie uiteindelijk, en ze leunde naar achteren in haar stoel toen een knappe serveerster met sprankelende bruine ogen en een gebruinde vale huid het serviesgoed vol half opgegeten voedsel begon af te ruimen.

Emma wilde haar een handje helpen en stapelde het gebruikte eetgerei alvast netjes op.

"Dank u," zei de serveerster met een glimlach.

Sophie pakte haar tas nog voordat de vrouw klaar was. "Nou, ik ga een lekker plekje zoeken bij het zwembad!" Ze stond op en liet haar zus achter, die haar thee nog niet op had.

"*Gracias*," zei Emma tegen de serveerster, terwijl ze haar vriende-

mlach beantwoordde.

ontbijt zocht Emma zich een weg door de eetzaal. Sophie altijd alleen maar aan wat ze zelf wilde en moest doen, moest dan ook onmiddellijk gebeuren, maar Emma had al en dat het zo zou lopen toen ze haar had uitgenodigd om te gaan. Ze vroeg zich af hoe het zou zijn als Louise hier was in van Sophie. Dat kon best nog erger zijn, als ze het de hele er Jack Duggan wilde hebben! Emma voelde er niets voor om ezig te moeten houden met de man met wie haar zus een veken voordat ze zou gaan trouwen een stiekeme verhouding ehad. Destijds had ze met haar zus meegeleefd en haar vol leven aangehoord, maar nu, na al die jaren, vond ze dat e maar eens goed moest nadenken over hoe de zaken er voor en. Donal was haar echtgenoot, en hoewel hij bijzonder eld was op zaken als stiptheid en netheid, en hij elke gelegen-aangreep om te gaan zeilen, was hij een prima man voor haar en goede vader voor hun drie fantastische kinderen. Hij hield die rol – heel anders dan Paul, die lang had moeten wennen het idee een gezin te beginnen en die toen hij eindelijk zover enoegen had genomen met één kind.

na zette haar zonnebril op haar neus en stapte de hete zon in. e korte tijd dat ze aan het ontbijt hadden gezeten was het een < warmer geworden. Ze liet haar blik over de parasols en ligstoe- bij het zwembad gaan en zag haar zus zitten, die haar bleke d insmeerde met zonnebrandolie.

man die toezicht hield op het zwembad trok naast Sophie een stoel voor Emma bij.

o zitten we lekker dicht bij de bar," merkte Sophie op, en ze wees er Emma's schouder naar de verzonken toog tussen de barkee- rs en het zwembad. Hoge kruiken staken boven het turquoise ater uit en een van de hotelgasten zat van zijn eerste mojito van e dag te genieten.

ls je het mij vraagt zijn we in het paradijs!" zei Sophie, die haar eoliede lijf op de ligstoel liet zakken en een dikke pil oppakte. nma kon niet precies zeggen wat er niet klopte, maar ze voelde en steek in haar maag en wilde dolgraag even alleen zijn. Ik ga geloof ik maar eens een wandelingetje maken, als je het niet rg vindt," zei ze, en ze zette haar tas bij de ligstoel naast die vanophie. "Ik laat mijn spullen hier."

Neem de tijd!" zei Sophie, en ze dook in haar boek. Emma trok haar T-shirt uit, zodat ze nu in bikini liep, en stopte het n haar tas. Ze bracht wat zonnebrandcrème aan op haar armen en gezicht, en bond vervolgens haar pareo strak om haar middel, zodat die comfortabel en goed vast zou zitten, en ging toen op zoek naar het strand. De kaart waar ze de vorige avond een vluchtige blik op had geworpen maakte duidelijk dat het maar een klein stukje lopen was van het zwembad naar de toegang tot het strand. Ze had geen enkele haast en toen het pad van planken overging in duinen besloot ze te genieten van de sensatie van het warme zand tussen haar tenen. Voor haar uit ontwaarde ze een

opening tussen de duinenrij en ze zag een Pico-dinghy met kleurige zeilen voorbijvaren op de blauwe Caribische Zee. Het was eenzelfde soort boot waar de kinderen bij de Sutton Dinghy Club soms in zeilden, en voor het eerst sinds ze op Cuba was voelde ze zich verbonden met thuis. Niet dat ze Finn nu al miste. Sinds Pauls dood was ze een beetje vervreemd geraakt van de mensen in haar leven. Vaak had ze het gevoel dat ze ronddobberde midden op een oceaan; aan alle kanten was land en ze kon makkelijk naar de kust zwemmen als ze dat zou willen, maar omdat ze op geen van die kusten Paul zou vinden zag ze daar de zin niet van in. Soms zag ze in haar dromen Finn naar haar toe komen op een reddingsvlot, maar ze zei telkens tegen hem dat hij terug moest naar de kust, want hoewel hij begreep hoe ze zich voelde, kon hij onmogelijk hetzelfde soort pijn ervaren. Het gevoel van verlies en leegte waar ze nu al zeven maanden mee rondzeulde begon zo comfortabel te worden dat ze zich niet verdrietig meer voelde; van nu af aan zou haar leven er gewoon zo uitzien. Niets zou ooit nog hetzelfde zijn, en het was goed dat Finn de vrijheid had om verder te gaan en een normaal, gelukkig leven te leiden en niet op dezelfde manier met een verdriet hoefde rond te lopen als zijn moeder.

Ze wandelde langs het strand, dat zich uitstreckte zo ver het oog reikte. Het zand was bijna wit en alleen bij de opgangen van de luxe hotels die langs de kust verrezen zaten een paar groepjes zonzanbidders en zeilliefhebbers. Ze vond het nu ze hier was prima om alleen te zijn. Ze vroeg zich af of er haaien in zee zouden zijn, en zo ja hoe dicht die dan de kust naderden. Dit was dezelfde zee waar Santiago uit Hemingways roman *De oude man en de zee* zo dapper met zijn vis had gevochten.

Toen ze terugliep gingen er een heleboel gedachten aan Paul en aan haar boek door haar hoofd, en tegen de tijd dat ze door de toegangspoort van het hotel naar binnen glipte wist ze niet precies hoelang ze had gelopen; de roze kleur op haar armen en schouders maakte haar duidelijk dat het een stuk langer moest zijn geweest dan het had geleken. Ze stierf van de dorst en zocht op weg naar het hotel haar toevlucht in de schaduw van de bar. Het resort bezat vijf bars en zeven restaurants, en alle maaltijden en drankjes waren bij de prijs van de reis inbegrepen. Ze hoefde alleen maar haar kamernummer te noemen om zich te kunnen laven aan een glas koel, sprankelend water.

De serveerster was dezelfde vrouw die aan het ontbijt hun tafel had afgeruimd. Haar zwarte haar werd uit haar gezicht gehouden door een keurige paardenstaart en haar glimlach onthulde een volmaakt recht en wit gebit. Om haar hals had ze een gouden kettinkje met daaraan een hanger met de naam Dehannys.

"Hola," zei Dehannys met een vriendelijke glimlach. "Wat kan ik voor u doen?"

"*Agua con gas, por favor,*" zei Emma, terwijl ze zenuwachtig hoopte dat ze niet in de problemen zou raken door in het Spaans te bestellen.

"Ah, *habla Español?*"

"*No – poco,*" zei Emma. "Maar ik heb mijn best gedaan om het te leren."

"*Sí, bueno,*" antwoordde Dehannys met een glimlach. "Mijn Engels is niet zo goed."

"We kunnen van elkaar leren."

Dehannys knikte verwoed terwijl ze een fles mineraalwater pakte en een glas volschonk. "Prima."

"*Gracias,*" zei Emma, terwijl ze het glas van Dehannys aanpakte.

"Woon je hier in de buurt?"

"In Matanzas, ongeveer een half uur verderop."

"Volgens mij zijn wij daar gisteravond langs gekomen, toen we van José Martí Airport kwamen."

"*Sí.* Daar woon ik met mijn ouders en mijn zoon."

Ze zei niets over een man, bedacht Emma toen ze het glas dorstig leegdrank. Ze voelde zich verbonden met deze vrouw en iets in haar zei haar dat ze elkaar niet voor niets tegenkwamen.

"*Gracias! Vamos,* ik ga mijn zus maar eens zoeken."

"*Adios!*" zei Dehannys met een glimlach.

Emma had een goed gevoel toen ze over het plankier naar het zwembad liep. Haar wandeling had haar verkwikt, en voor het eerst sinds Pauls overlijden besepte ze dat ze zich echt blij kon voelen door in haar eentje een stuk te gaan lopen – natuurlijk droegen de Caribische zon en blinkende turquoise zee daar wel aan bij.

Toen Emma naar haar toe kwam, keek Sophie op van haar boek.

"Hoe was het?"

"Het strand is fantastisch. Het loopt kilometers ver door."

"Ik zie het later wel," zei Sophie, en ze dook weer in haar boek.

"O, trouwens, Finn heeft nog gebeld terwijl je weg was."

"Is alles goed met hem?"

"Ja, hoor. Als je het mij vraagt moest hij je bellen van Louise, maar die wilde natuurlijk alleen weten hoe het hier was."

Emma dacht terug aan Louises teleurgestelde gezicht toen ze Finn twee avonden geleden bij haar had afgezet. Haar zoon vond het heerlijk om dicht bij zijn neefje te zijn, maar ze besepte dat ze haar zus weer eens in de steek had gelaten en Sophie had meegenomen op een feestelijk reisje waar Louise waarschijnlijk meer zin in had gehad.

Emma kreeg veel zin om een duik te nemen in het blauwe water van het zwembad. Ze liet haar pareo van haar heupen glijden en liep zonder iets te zeggen naar het water.

Sophie keek op toen de druppels water van Emma's duik over haar schenen en voeten spatten. Ze had me wel eens even een seintje kunnen geven, ging het door haar heen, en ze

draaide zich op haar zij om, zodat ze een gelijkmatig bruin kleurtje zou krijgen.

Ze was kwaad op Emma en moest voortdurend haar gevoelens verbergen. Het was zo langzamerhand niet meer uit te houden. Als zij niet mee was gegaan op deze vakantie, zou Emma argwaan hebben gekregen; daar kende ze haar goed genoeg voor. Wat een ironie dat ze op vakantie ging met de vrouw van haar minnaar, terwijl ze hier met Paul had moeten zijn! Emma kon vrijuit lopen kniezen en treuren; zij hoefde niet voor zich te houden dat haar hart was gebroken. Paul had zich een paar dagen voordat hij was overleden voorgenomen om tegen Emma te zeggen dat hij bij haar weg zou gaan. Hij en zij zouden verhuizen om het makkelijker te maken voor Emma en Finn. Uiteindelijk zou Emma het wel hebben begrepen; dat wist Sophie zeker. Paul was háár zielsverwant en het was de bedoeling dat ze altijd bij elkaar zouden blijven. Maar nu zou ze haar gevoelens en alles wat ze wist voor zich moeten houden, en het tien dagen lang moeten verduren dat Emma haar verdriet breed uitmat.

"Waar heb je vandaag zin in?" vroeg Sophie.

"Ik geniet van de rust." Emma strekte zich uit op het bed en slaakte een diepe geeuw.

"Ik begin me een beetje te vervelen. Ik zou het niet erg vinden om wat bezienswaardigheden te gaan bekijken."

Emma kwam op het bed overeind en glimlachte.

Op dat moment werd er op de slaapkamerdeur geklopt.

"Het is het kamermeisje maar. Ik stuur haar wel weg," zei Sophie, en ze beende naar de deur.

Toen ze die opendeed, zei het meisje dat aan de andere kant stond verontschuldiging: "Neem me niet kwalijk. Ik kom later wel terug."

"Wacht even!" riep Emma, die ineens weer moest denken aan de enorme hoeveelheid toiletspullen die ze in haar koffer had gepropt. Ze pakte een tube tandpasta en een doosje tampons, en vloog naar buiten om ze aan het meisje te geven dat zo aardig was geweest en zo goed voor hen had gezorgd door van hun badhanddoeken kleine sculptuurtjes te maken en bloemblaadjes over hun bed te strooien. Sophie klakte met haar tong. Als het haar ook maar iets had kunnen schelen wat een Cubaans kamermeisje dacht of voelde, zou ze zich voor Emma's gedrag hebben gegeneerd.

"Ik heb gehoord dat deze hier moeilijk te krijgen zijn," zei Emma, terwijl ze het meisje de spulletjes in de handen stopte.

"Ja, dank u wel – *muchas gracias!*" zei het meisje, verwoed knikkend. Hoofdschuddend mikte Sophie haar bikini, boek en zonnebrand-crème in haar strandtas.

Emma sloot de deur en kwam naar haar toe.

"Wat heb jij?" vroeg ze defensief.

"Dat kind heeft elke dag toiletspullen in haar handen; ze werkt verdorie in een hotel! Ik wil wedden dat het haar geen moeite kost om te krijgen wat ze hebben wil."

Emma wist niet zeker of Sophie gelijk had of niet, maar ze had een

er gevoel nu ze een goede daad had gedaan, en het was aardig van haar zus om daar schamper over te doen. Emma wou na het ontbijt naar Varadero. Heb je zin om mee te gaan? "Weet kunnen we een paar doosjes tampons meenemen om er de armen uit te delen?" vroeg Sophie spottend. Emma negeerde die opmerking, pakte haar witte Apple-laptop en zette die in haar tas. "Ik geloof dat ik liever wat ga schrijven bij het zwembad." Emma schudde haar haar uit haar gezicht en liep als eerste de slaapkamer uit. Emma begon haar op de zenuwen te werken om met haar zus te praten en lang zo op elkaars lip te zitten en amper met iemand anders te praten dan het Cubaanse hotelpersoneel. Maar Emma had het minste niet over Paul. Ze vermoedde dat ze er waarschijnlijk er aan deed om haar werkelijke gevoelens opzij te zetten en te proberen zich een beetje te amuseren. Mannen waren altijd een bron van plezier geweest, totdat ze Paul had leren kennen, de enige man met wie ze bereid was geweest zich te settelen. In Varadero zou ze eens kijken of er een goede nachtclub was, of een kans om interessante mensen te ontmoeten en aan haar zus te ontsnappen.

Emma was verrast door het gemak waarmee de woorden op het scherm van haar laptop verschenen. Het was een heel gedoe om op haar ligstoel in een beschaduwde gedeelte van het terrein bij het zwembad te zitten en de parasol naar beneden te laten zakken, zodat die voldoende schaduw bood om haar beeldscherm goed te zien, maar nu ze eenmaal zat te schrijven, liep het lekker. Het was prettig om even bij Sophie uit de buurt te zijn; een moment voor zichzelf was precies wat ze nodig had. Emma voelde zich heel anders dan wanneer ze thuis zat te schrijven, dat kwam niet alleen door de Cubaanse zon of de warme wind kwam aanwaaien vanaf het strand. Emma voelde dat er een andere kracht in het spel was die haar hielp de woorden neer te schrijven en haar toonde wat het volgende was dat haar personage zou overkomen. Ze schreef over Martin; hij was de hoofdperson van haar verhaal en in elk opzicht een held à la Hemingway: stoer en sterk, zo zinderend van testosteron dat de vrouwelijke personages er helemaal van in katzwim vielen; die heetten Jill en Hannah, die altijd vriendinnen waren geweest, totdat Martin in hun leven was verschenen. Hij was degene die hun levenslot bepaalde. Emma had dusver had ze hem donker haar gegeven, maar zijn ogen had ze niet beschreven. Ze overwoog hem hazelnootbruine ogen te geven, net als die van de taxichauffeur die hen naar Varadero had gebracht. Wanneer ze haar best deed om de personages die ze schreef licht vorm te geven, nam ze wel vaker eigenschappen of trekken over van een bestaand persoon. Martin was zijn carrière begonnen als een doodgewone politieman, maar toen hij wat lat werk al snel beter was geworden, was hij gepromoveerd tot rechercheur. Hij moest kracht uitstralen, en weer dacht ze aan de taxichauffeur; de man die hen van José Martí Airport had afgehaald

had ook over een soort stille kracht beschikt.

Emma vond het heerlijk om zo veel over de personages in haar roman te zeggen te hebben, heel anders dan in het echte leven, waarover ze maar weinig controle leek te hebben. Zelfs Finn was moeilijk in de hand te houden als hij per se iets wilde waarbij zij gevaren of risico's zag.

Het leven was veel veiliger als je op je laptop zat te tikken en het aan je personages overliet om alle fouten en misrekeningen te maken. Wanneer er een figuur in haar roman overleed, zouden er tenminste geen echte tranen worden vergoten, de begrafenis zou binnen een paar pagina's achter de rug zijn, en de andere personages zouden gewoon doorgaan, zonder dat hun geluk eronder te lijden had.

Toen ze het aantal van 25.000 woorden had bereikt, waar ze bijna acht maanden over had gedaan, drukte ze op 'Opslaan', leunde achterover en rustte even uit.

Een stukje verderop zag ze Dehannys over het pad snel naar haar toe komen, met een tas over haar schouder geslingerd.

Ze noemden elkaar inmiddels bij de voornaam en Dehannys had Emma verteld hoe ze de namen van de dagen van de week en de maanden van het jaar op de juiste manier moest uitspreken. Ze kon nu 'dos cervezas' zeggen zonder accent.

"Ben je klaar met werken voor vandaag?" vroeg Emma toen Dehannys naderbij kwam.

"Hola, Emma," zei ze met een glimlach. "Nee, ik heb nu pauze."

"Kom gezellig bij me zitten," zei Emma.

Dehannys leek in verlegenheid gebracht. "Ik denk niet dat mijn baas dat goed zou vinden. Personeel dat niet in functie is mag niet bij het zwembad komen."

Emma nam het zichzelf kwalijk dat ze daar niet bij had stilgestaan.

"Hoe is het vandaag met je zoon?" Dehannys had haar verteld dat de jongen niet helemaal in orde was.

"Hij is *mucho* beter, *gracias*."

"Is hij thuis?"

"Ja, mijn moeder zorgt voor hem." Ze zweeg even. "Wil je een keer bij mij thuis op bezoek komen, om mijn familie te zien?"

Bij dat voorstel kwam Emma op haar ligstoel overeind. Wat een geweldig idee! Het leek haar enig om te zien hoe een Cubaans gezin woonde. "Wat een vriendelijk aanbod, Dehannys. Zou je dat echt leuk vinden?"

"O ja, heel leuk. Mijn moeder kookt soms voor toeristen – dat mag van de overheid – en dat heet dan een *paladar*, een klein restaurant. Ik zou je graag te gast hebben, maar zeg alsjeblieft niks tegen mijn baas in het hotel!" Al pratend keek Dehannys om zich heen, bang dat iemand haar zou horen.

Voor het eerst realiseerde Emma zich hoe kwetsbaar de positie van haar nieuwe vriendin was. "Hoe kom ik bij je? Kan ik een taxi nemen vanaf het hotel?"

Dehannys knikte. "Ja, hoor. Ik geef je mijn adres."

Emma zocht in haar tas naar papier en een pen. "Schrijf het maar

op. Zou je het erg vinden als mijn zus ook meekomt?" Dehannys glimlachte en schudde haar hoofd. "Zij is bij mij thuis ook van harte welkom. Leuk! Dan zien jullie ook mijn zoon."

"Heb ik je al een foto laten zien van mijn zoon, Finn?"

Dehannys schudde haar hoofd. "O, laat eens kijken, alsjeblieft?"

Trots haalde Emma een foto tevoorschijn van haar zoon die in Dublin Bay op de rand van een Pico zat, met in de verte de Dublin Mountains.

"Hier woon ik – in Dublin, Ierland."

"Wat prachtig. Hij is een knappe jongen. Kom morgenavond maar, want op woensdag hoef ik niet te werken."

Emma glimlachte. "Graag. Hoe laat?"

"Kom maar om vier uur; dan kunnen jullie Matanzas nog zien."

"Goed, dan zie ik je om vier uur."

"Ja, tot dan."

Emma keek haar vriendin na toen die ongehaast losjes wegliep, met dat onmiskenbare ritme in haar tred dat de Cubanen zo kenmerkte.

Vanuit de tegenovergestelde richting zag ze haar zus aankomen, met twee witte plastic tassen in haar handen. Zelfs van een afstandje kon Emma zien dat Sophie haar fraaie voorhoofd gefronst had. Toen ze uiteindelijk bij Emma was, zuchtte ze diep.

"Die achterlijke bus is wel het toppunt! En op de markt verkopen ze alleen maar troep."

"Zo te zien heb je anders aardig wat van die troep ingeslagen!"

Sophie plofte neer op de ligstoel naast Emma. Ze reikte in een van de tassen en haalde er een speelgoedautootje uit dat was gemaakt van een colablikje.

"Even een mojito scoren," zei ze. "Jij ook?"

"Ach, waarom niet?" zei Emma schouderophalend. Sinds ze op Varadero Beach was aangekomen was ze de plaatselijke cocktail zo lekker gaan vinden dat ze de eerste van de dag meestal al voor twaalfen op had.

Toen Sophie naar de bar liep, boog Emma zich over haar laptop en ging weer aan het werk. Ze zou haar zus straks wel vertellen over het uitstapje naar Dehannys.

"Ik zie niet in waarom ik mee zou moeten," pruttelde Sophie.

"Je hóéft niet mee. Je kunt ook hier blijven," zei Emma terwijl ze vanuit de tuin het trapje op gingen naar de receptie.

"Het stikt hier van de kleffe stelletjes. Ik ga echt niet de hele avond in mijn eentje in de pianobar zitten." Dat het hotel voor velen een romantisch toevluchtsoord was, was maar een deel van de reden waarom Paul en zij het als reisbestemming hadden uitgekozen. Nu brak die beslissing haar aardig op.

"Nou, jij mag het zeggen." Emma draaide zich om en vroeg aan degene achter de balie: 'Zouden we een taxi naar Matanzas kunnen krijgen?'"

De receptionist, een man in een glanzend grijs pak en met een potlood dun snorretje, glimlachte breed, wat Emma duidelijk

maakte dat ze zojuist naar het onmogelijke had gevraagd. "Hebt u gereserveerd?"

"Nee. Maar kunt u er niet gewoon eentje bellen?"

Hij ontblootte zijn gebit in een nog bredere glimlach en schudde zijn hoofd. "Het spijt me, *señora*, maar vanuit dit hotel moeten we officiële taxi's gebruiken. En die moeten gereserveerd zijn."

Emma geloofde haar oren niet. "En huurauto's dan – zou ik er daar eentje van kunnen krijgen?"

"De verhuur is voor vandaag gesloten. Het spijt me zeer!"

Opeens hoorde Emma boven haar hoofd een hese stem iets in het Spaans zeggen, en even later herkende ze de man die erbij hoorde. Hij sprak snel en op gezaghebbende toon, en uiteindelijk haalde de receptionist zijn schouders op.

"Deze meneer wil u wel naar Matanzas brengen," zei hij. "Hij moet toch naar Havana en hij kan u onderweg afzetten."

"Hallo," zei Emma met een glimlach. "U hebt ons ook van het vliegveld gehaald, nietwaar?"

De taxichauffeur glimlachte terug en in het daglicht kon Emma beter dan de vorige keer zien dat hij hagelwitte tanden had, wat verbazingwekkend was voor iemand uit een volk dat zo moeilijk aan tandpasta kon komen.

"Weet u zeker dat het voor u niet te ver omrijden is?" vroeg ze.

"Nee, Matanzas ligt op de route. En als u wilt breng ik u ook weer terug."

"Heel hartelijk dank," zei Emma.

Sophie rolde met haar ogen terwijl ze achter haar zus aan liep naar de Renault van de chauffeur.

"Hoe vaak rijdt u heen en weer naar Havana?" vroeg Emma toen ze zich eenmaal in de taxi hadden geïnstalleerd.

"Soms drie keer per dag, maar meestal twee keer. Ik moet hotelgasten ophalen van het vliegveld."

Emma merkte op dat de meter niet aanstond en vroeg zich af of ze daar iets over moest zeggen. Misschien had hij een andere manier om de ritprijs te berekenen? Uiteindelijk besloot ze dat ze er beter een opmerking over kon maken, want het kon zijn dat hij het simpelweg vergeten had.

"Neem me niet kwalijk, maar u hebt de meter niet aanstaan."

"De rit is gratis. Ik moet toch langs Matanzas."

Sophie boog zich naar voren en fluisterde haar zus in het oor: "Hij is zeker uit op een vette fooi!"

Emma voelde zich door die opmerking behoorlijk opgelaten.

Hoe moest die de man die hen uit de brand had geholpen, terwijl hij dat helemaal niet had hoeven doen, wel niet in de oren klinken?

Ze wierp haar een dreigende blik toe om haar het zwijgen op te leggen. In het achteruitkijkspiegeltje kon ze de chauffeur zien, met zijn hazelnootbruine ogen. Die hadden haar eerst niet typisch Cubaans geleken, maar nu ze wat langer op het eiland was, was haar duidelijk geworden dat er helemaal geen 'typische Cubaan' bestond. De huidskleur van de Cubanen varieerde van licht romig tot donker chocoladebruin, en hun haar kon blond

of ravenzwart zijn. Maar wat ze allemaal gemeen hadden waren gevoel voor ritme en een hartstochtelijke natuur. Toen ze een bruggetje naderden, kwam er een groep voorname koloniale huizen in zicht. Ze waren hard aan een opknapbeurt toe, en kalkachtige roze en blauwe verf bladderde aan alle kanten van de muren. In de verte doemden nog meer bruggetjes van diverse modellen op, sommige met spijlen aan de zijanten, andere gemaakt van metaal en die eerder functioneel dan esthetisch vormgegeven. Een koloniale kerk rees boven de lage daken uit en wierp een romantische schaduw over de stad. Emma was nog nooit op zo'n soort plek geweest. Die had iets rauws, dat karakter en warme uitstraalde.

"Hebt u het adres?" vroeg de chauffeur.

Emma rommelde in haar tas om haar notitieboekje te zoeken. "Ja, dat heb ik hier... Sorry, ik heb eerder uw naam niet goed vaststaan."

"Felipe," antwoordde de chauffeur.

"Dat is een heerlijke naam, dacht Emma. "Bedankt, Felipe. Ik ben Emma, en dit is Sophie."

"Vergemijnt u, Emma en Sophie," zei hij met een glimlach. "Het adres is Cavadonga y Carnet, of zoiets."

Emma knikte. "Dat ken ik wel. Mijn neef woont ook in die straat."

Sophie slaakte een kreetje toen Felipe een straat in reed met aan beide zijanten eenvoudige, maar uitnodigende hacienda's.

"Zijn mooie huizen," zei Felipe, en Emma kon wel zien dat hij dat echt meende. "Na de orkaan was het moeilijk om aan cement komen om de schade te herstellen, maar ze zijn er nu een stuk verder aan toe."

De meeste huizen hadden een voortuintje met een smeedijzeren hek en wilde bloemen, en ze zagen er vrolijk uit, want ze waren in nogelijke tinten groen, blauw en crème geschilderd.

Emma zette plotseling de auto stil voor een groenblauwe deur. "Dit is een heel mooie *paladar*," Hij draaide zich om om naar de achterin te kijken. "Hoe laat zal ik jullie weer komen halen?"

Emma keek naar Sophie, en aan diens gezicht kon ze wel zien dat zij het lang wilde blijven. "Hoe laat kom je terug uit Havana?"

"Om een uurtje of drie."

"Dank je wel, Felipe," Emma stak haar hand in haar zak en trok er twintig *chavito* uit, de Cubaanse toeristenv valuta, waar de meeste heel dol op waren, omdat ze daarmee spullen konden kopen die anders alleen toeristen konden aanschaffen.

"Ik heb," zei Felipe met een knikje, en hij stapte uit om het hek aan haar kant open te maken.

"Dank u wel, Felipe," zei Emma met een glimlach.

Emma keek toe met een mengeling van geamuseerdheid en verwondering. Toen Felipe wegreed, wendde ze zich met een frons naar Sophie. "Heb je wel in de gaten dat je hem een fooi hebt gegeven?"

"Hij staat aan twee maandlonen?"

Emma's beurt om te fronsen. "Ik vond dat hij dat

verdiende. Hij heeft ons hiernaartoe gebracht, terwijl hij dat helemaal niet hoefde te doen!"

"Het lag op zijn route!"

"Sophie, kun je als iemand je op die manier wil helpen niet gewoon eens dankbaar zijn? De wereld draait niet om jou alleen!"

Sophie rolde met haar ogen en liet haar zus vooropgaan. Was ze maar in het hotel gebleven.

"Wat verrukkelijk!" zei Emma, terwijl ze haar mes in een stuk gebraden varkensvlees zette.

"Het heet *cerdoasado*, en de bonen en rijst noem je *moros y cristianos*," legde Dehannys uit.

"Wat betekent dat?"

"De zwarte bonen zijn de Moren en de witte rijst staat voor de christenen!"

Emma lachte. "Wat leuk bedacht!"

"*Cerveza*?" vroeg Dehannys' vader, terwijl hij opstond en een leeg flesje omhooghield. Hij glimlachte vrolijk en wreef over zijn buik, waar hij een felgroen shirt overheen droeg. Hij was een opgewekte man en vond het leuk om met zijn echtgenote en dochter de twee laatste vrouwen te onthalen.

"No, *gracias*, Alberto," zei Emma, op haar buik kloppend om aan te geven hoe vol en voldaan ze zich voelde. Het was lastig om een gesprek te voeren met iemand die geen woord Engels sprak, maar zich wel ontzettend uitsloofde om aardig en gastvrij te zijn.

"*Mama, pseudo que yo ahorajuego?*" vroeg de kleine Fernando aan zijn moeder.

"Sí," Dehannys keek haar zoontje na toen hij via de keuken weghuppelde naar buiten.

"Je zoon is *mucho guapo*; hij lijkt precies op de mijne!" zei Emma.

"*Gracias*, Emma," antwoordde Dehannys trots. "Hij is een lieve jongen."

Emma wilde dolgraag weten waar de vader van het knulletje was, maar wist niet zeker of ze daar wel naar kon vragen met de hele familie erbij. Misschien moest ze dat een andere keer maar doen.

"Ah, mijn broer!" zei Dehannys enthousiast toen een knappe jongeman met een koffiekleurige huid het huis binnenstapte. "José, *estasson mis amigas*, Emma y Sophie."

Emma keek op toen Sophie voor het eerst die avond recht op in haar stoel ging zitten.

José droeg een rood hemd en een zwarte broek met glimmende zwarte schoenen, en in Dublin zou hij er heel misplaatst hebben uitgezien, maar in de *paladar* in Matanzas, waar de stoffige hitte van die dag nog door de voordeur naar binnen dreef, leek hij wel regelrecht uit een filmset gestapt.

"José is... hoe zeg je dat... een muzikman. Hij speelt piano in Hotel Tryp in Varadero," liet Dehannys hun trots weten.

"Wil je voor ons spelen?" vroeg Sophie, zo verleidelijk dat ze zeker wist dat ze zijn aandacht had getrokken.

"Geen piano in huis, helaas, maar ik speel hier wel op," zei hij,

en hij pakte een oude akoestische gitaar die in de hoek tegen een witgewassen muur stond, en begon wat te tokkelen.

Opeens voltrok zich een verandering in de kamer. José speelde en zong met zo veel emotie dat iedereen zijn bezigheden staakte om te luisteren. Het was een zachte Cubaanse ballade, die een sfeer opriep die de Ierse vrouwen in een soort trance bracht. Zijn stem rekte de gevoelvoller klanken lang uit.

"Louise zou dit heel geweldig vinden," fluisterde Emma in Sophies oor, maar haar zus luisterde niet.

José kwam toen hij uitgespeeld was naar hun tafel en trok naast Sophie een kruk bij.

"Blijven jullie lang op Cuba?" vroeg hij.

"We hebben nog drie dagen in Varadero en dan gaan we drie dagen naar Havana."

"A La Habana," zei hij weemoedig. "Schitterend is het daar."

"Kom je er veel?" vroeg Sophie.

Hij schudde zijn hoofd. "Reizen is lastig. Ik werk in Varadero, dus ik heb er niks te zoeken. Maar toen ik aan de universiteit studeerde heb ik er drie jaar gewoond."

"Waar woon je nu, José?"

"Hier, bij mijn vader en moeder. Het is lastig om een gemeentewoning te krijgen."

De zon was inmiddels ondergegaan en de moeder van Dehannys had het enkele peertje aangeknipt dat in het midden van de kamer hing. Op de vensterbank stonden waxinelichtjes, die ze met een lucifer aanstak. Ze wierpen flakkerende schaduwen op de witgewassen muren en gaven de kamer een knusse en intieme sfeer.

"Koffie of *ron*?" vroeg Dehannys aan haar gasten.

"Wat is *ron*?" vroeg Emma.

"Rum - Havana Club. Mijn vader werkt in de fabriek," zei ze terwijl ze een lange, slanke bruine fles tevoorschijn haalde met midden op het etiket de kenmerkende rode cirkel.

José sprong overeind en pakte vier borrelglasjes, die Dehannys vervolgens tot de rand toe volschonk. Hij pakte als eerste zijn glasje op en sloeg de inhoud in één keer achterover.

Sophie hief haar glas en nam een slokje. De tranen sprongen haar in de ogen en ze begon te hoesten en te proesten.

José glimlachte en gaf haar het katoenen servet aan dat op tafel lag.

"Dank je," zei ze, terwijl ze haar lippen bette.

Opeens ging de deur open en kwam Felipe de kamer in. Na een hele dag in de auto zag hij er ietwat verfomfaaid uit. Zijn gezicht klaarde op toen hij Emma aan de tafel zag zitten en hij schonk haar een vriendelijke glimlach.

"*Amigo!*" bromde José, en hij stond op om nog een glas uit de oude buffetkast in de hoek te gaan halen. "*Ron?*"

"*Sí, gracias,*" zei Felipe met een knikje, terwijl hij op een kruk naast Emma ging zitten. "Hebben jullie lekker gegeten?"

"Ja, heerlijk. Wat ben je snel terug."

Hij haalde zijn schouders op. "Als er geen politie is, kan ik lekker doorrijden." Hij pakte zijn glaasje met rum en hief het hoog op voordat hij het in één keer naar binnen sloeg.

Plotseling doofde het zwakke licht in het midden van de kamer. Dehannys' moeder begon te foeteren en als een klokkende kip te redden.

"Op Cuba wil de stroom nog wel eens uitvallen," fluisterde Felipe in Emma's oor.

Emma schonk hem een glimlach. Ze was blij dat hij terug was gekomen en wilde best nog even blijven.

José leek zich door het donker niet van de wijs te laten brengen.

"*Musical!*" riep hij uit, en hij stond op om zijn gitaar weer te pakken.

Vanuit de bijkeuken kwamen Dehannys' grootmoeder en een paar vrouwen uit de buurt de kamer in, en iedereen begon te klappen op de klanken die José aan de gitaar ontlokte.

Het zachte kaarslicht droeg bij aan de sfeer en Emma realiseerde zich voor het eerst in heel lange tijd dat ze op dat moment gelukkig was, met deze vreemdelingen in een vreemd land, en dat ze helemaal niet verdrietig was of aan Paul hoefde te denken.

Meer lezen: *Een kus in Havana* is tot 6 september te koop voor de introductieprijs van € 15,-. Wil je zelf een keer naar Havana? Als je een foto van jezelf met het boek opstuurt, maak je kans op een reis naar de hoofdstad van Cuba!